

Một mình Bác có 4 “Chánh Văn Phòng”

Được đọc các tư liệu, tài liệu của Bác Hồ tại Văn phòng Trung ương Đảng, Bảo tàng Hồ Chí Minh, Bảo tàng cách mạng, điều dễ nhận ra đối với người tiếp cận là Bác tự tay viết, tự tay đánh máy, gửi, nhận công văn, một mình làm hết, không có ai là “thư ký”. Thực ra cũng chẳng ai làm nổi thư ký của Bác, cũng chẳng ai chuẩn bị được đề cương bài nói, diễn văn giúp Bác. Những năm 60, Bác có ủy nhiệm đồng chí này, đồng chí kia giúp Bác xem, đọc một số tài liệu, thư từ. Các việc quan trọng khác, Bác vẫn tự làm. Người nào, Bộ nào có đưa điện, thư viết sẵn, thế nào cũng được Bác sửa lại.

Những năm kháng chiến chống Pháp, trong khoảng từ năm 1946 đến hết năm 1947, Bác Hồ không có “trụ sở”, không có “nhà riêng”. Bác đi nơi này đến cơ quan nọ, “hành quân” liên tục. Khi dừng ở đâu, chặt vài cây buong, cây luồng, cây vầu, quây nứa, lợp lá làm một căn nhà nhỏ hai gian, một gian để Bác nghỉ, một gian làm nơi nghỉ của anh em cùng đi.

Sau chiến dịch Thu Đông 1947, Bác mới cho làm một cái nhà sàn để đỡ bị hơi ẩm núi rừng. Cái nhà sàn này cũng không phải là nhà “cố định”. Bác chỉ ở độ 5, 6 tháng lại di chuyển để giữ bí mật, để tiện cho công tác.

Bác yêu cầu làm nhà sàn cao bao nhiêu, rộng bao nhiêu, bàn làm việc của Bác đặt ở đâu, rất cụ thể. Nhà tuy nhỏ - anh em thường gọi là “chuồng chim câu” (chỉ có một mình Bác ở) nhưng thuận tiện để Bác làm việc.

Bác còn yêu cầu là từ bàn làm việc của Bác, Bác có thể với tay đến 4 cái cột ở gần bên. Vì thế các nhà “kiến trúc” – mà Bác gọi tắt theo kiểu Việt Nam cho tiện là ông “Kiến”, phải tìm cách đưa 4 cột nhà vào giữa, không kể các cột khác. Không ai hiểu ý Bác ra sao cả.

Trong khi làm việc, Bác vẫn thường xuyên kiểm tra “tiến độ”. Làm xong, Bác lên xem lần cuối, đồng ý. Bấy giờ Bác mới đi chặt 4 ống buong to, rất sẵn ở trong rừng, buộc vào 4 cột. Sau đó, Bác viết tên bốn đồng chí phụ trách Đảng, Chính phủ, Quân đội, Mặt trận – theo hồi ký của một đồng chí bảo vệ đó là tên đồng chí Thận (tức đồng chí Trường Chinh), Tô (tức đồng chí Phạm Văn Đồng), Văn (đồng chí Võ Nguyên Giáp) và Việt (đồng chí Hoàng Quốc Việt). Công văn đến chia ra 4 ngành theo ống buong. Ngồi vào bàn làm việc Bác lấy công văn trong 4 ống buong ra, xem xét, giải quyết, viết thư trả lời. Cuối giờ, Bác lại bỏ các thư từ, công văn gửi theo 4 ngành với 4 tên các đồng chí vào các ống buong quy định.

Anh em gần Bác quen gọi 4 ống buong ấy là “tứ trụ”. Có người còn nói 4 ống buong đó là bốn ông “Chánh Văn phòng” của Bác.